

Wyrok z dnia 14 lipca 2010 r., V CSK 4/10

**Niezapłacone raty wynagrodzenia, o jakich mowa w art. 709¹⁵ k.c.,
podlegają zmniejszeniu o korzyść uzyskaną przez finansującego na skutek
zawarcia nowej umowy leasingu.**

Sędzia SN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

Sędzia SN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

Sędzia SN Zbigniew Kwaśniewski

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa "P.C.", spółki z o.o. w likwidacji w S. przeciwko "N.", spółce z o.o. w K. o zapłatę, po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 14 lipca 2010 r. skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 września 2009 r.

oddalił skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 26 marca 2009 r. zasądził od pozwanej "N.", spółki z o.o. w K. na rzecz powódki "P.C.", spółki z o.o. w likwidacji w S. kwotę 170 639,52 zł z ustawowymi odsetkami. Z ustaleń wynika, że strony w dniu 12 czerwca 2006 r. zawarły na okres 60 miesięcy umowę leasingu kotła energetycznego. Wobec zaległości w płatności rat leasingowych pozwana wypowiedziała ze skutkiem natychmiastowym umowę i wezwała powódkę do zwrotu przedmiotu leasingu oraz zapłaty odszkodowania w wysokości nieuregulowanych rat. W dniu 26 czerwca 2007 r. nastąpił zwrot przedmiotu leasingu, a w dniu 16 sierpnia 2007 r. pozwana zawarła z "C.S.", spółką z o.o. w N.R. umowę leasingu zwróconego kotła energetycznego. Okres używania przedmiotu leasingu został ustalony w nowej umowie na 60 miesięcy, a jego wartość określono na kwotę 860 000 zł.

Wobec rozwiązania umowy i zwrotu przedmiotu leasingu pozwana była zobowiązana do zwrotu powódce kwoty 222 423,52 zł podatku VAT należnego od

rat przypadających po rozwiązaniu umowy, potrąciła jednak wierzytelność z tego tytułu z własną wierzytelnością w kwocie 51 784,00 zł, stanowiącą ratę niezapłaconą do dnia rozwiązania umowy oraz z wierzytelnością z tytułu odszkodowania za rozwiązanie umowy. Sąd Okręgowy uznał potrącenie kwoty 170 639,52 zł za bezskuteczne, wobec bowiem zawarcia nowej umowy leasingu pozwana nie poniosła szkody, zatem nie przysługuje jej żadna wierzytelność z tytułu odszkodowania za rozwiązanie umowy.

Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 8 września 2009 r. oddalił apelację pozwanej, dodatkowo ustalając, że na podstawie nowej umowy leasingu kolejny leasingobiorca został zobowiązany do uiszczenia rat leasingowych na łączną kwotę 1 083 788,54 zł, powiększoną o należny podatek VAT. Wobec tego, że wypowiedzenie łączącej strony umowy nastąpiło na skutek okoliczności, za które powódka ponosi odpowiedzialność, pozwana była uprawniona – na podstawie umowy i art. 709¹⁵ k.c. – do żądania od powódki wszystkich przewidzianych w umowie, niezapłaconych rat. Ich wysokość wynosiła łącznie kwotę 1 011 016,00 zł, a więc mniej niż suma rat należnych od nowego leasingobiorcy.

Oceniając zasadność podniesionego przez pozwaną zarzutu potrącenia, Sąd Apelacyjny uznał, że odszkodowanie, o jakim mowa w art. 709¹⁵ k.c., nie należy się, podlega ono bowiem obniżeniu o korzyści, jakie finansujący odniósł wobec wcześniejszego rozwiązania umowy. Korzyściami są wszelkie profity ekonomiczne, które finansujący uzyskuje w wyniku rozwiązania umowy leasingu, w tym również przez przekazanie przedmiotu leasingu w dalszy leasing. W takiej sytuacji korzyścią dla finansującego są raty leasingowe, objęte kolejnym leasingiem, a nie tylko wartość zwróconego przedmiotu leasingu. Wobec tego, że korzyści z tytułu nowego leasingu wyniosą więcej niż odszkodowanie stanowiące sumę rat niezapłaconych przez powódkę do końca umowy, pozwanej nie przysługiwała wierzytelność wobec powódki, a oświadczenie o potrąceniu nie wywołało skutków prawnych. W konsekwencji sąd uznał roszczenie powódki za uzasadnione na podstawie art. 405 k.c., ponieważ przez odmowę zwrotu przez pozwaną należnego powódcie nadpłaconego podatku VAT pozwana wzbogaciła się kosztem powódki.

Skargę kasacyjną wniosła pozwana, opierając ją na obydwu podstawach. W ramach pierwszej zarzuciła naruszenie art. 709¹⁵ k.c. przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że korzyść uzyskaną przez finansującego, o którą należy pomniejszyć roszczenie o zapłatę sumy niezapłaconych rat do końca trwania

umowy leasingu, może stanowić przyszły efekt finansowy, wynikający z faktu zadysponowania odzyskanym przedmiotem leasingu, a w ramach drugiej naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego oraz art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez pominięcie w uzasadnieniu orzeczenia podnoszonych przez nią twierdzeń oraz dowodów odnośnie do wysokości korzyści jakie odniosła. W konkluzji wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje: (...)

Artykuł 709¹⁵ k.c. stanowi, że w razie wypowiedzenia przez finansującego umowy leasingu na skutek okoliczności, za które korzystający ponosi odpowiedzialność, finansujący może żądać od korzystającego natychmiastowego zapłacenia wszystkich przewidzianych w umowie niezapłaconych rat, pomniejszonych o korzyści, jakie uzyskał wskutek ich zapłaty przed umówionym terminem i rozwiązania umowy leasingu. Pojęcie korzyści, o jakich mowa w tym przepisie, podobnie jak w art. 709⁵ § 3 i art. 709⁸ § 5 k.c., nie zostało zdefiniowane. W doktrynie spotykane są wypowiedzi ujmujące to pojęcie wąsko jako oszczędności w wydatkach ponoszonych na utrzymanie rzeczy, w tym w wydatkach z tytułu kosztów obsługi długu zaciągniętego na zakup przedmiotu leasingu. W innych wypowiedziach wskazuje się także na korzyści płynące z faktu odzyskania przedmiotu leasingu i zrobienia z niego użytku przez sprzedaż, oddanie w dzierżawę, najem lub przez zawarcie nowej umowy leasingu.

W ocenie Sądu Najwyższego, wąskie ujmowanie korzyści nie jest trafne, nie można bowiem nie dostrzegać, że obok korzyści płynących z faktu wcześniejszej, natychmiastowej spłaty wszystkich rat niezapłaconych do końca obowiązywania umowy, leasingodawca odzyskuje także przedmiot leasingu, którym może rozporządzać. Może zatem zawrzeć nową umowę leasingu, nawet na korzystniejszych warunkach, a niezapłacone raty wynagrodzenia, o jakich mowa w art. 709¹⁵ k.c., podlegają zmniejszeniu o korzyść uzyskaną przez finansującego na skutek zawarcia nowej umowy leasingu. Jeżeli zatem uzyskiwane od nowego leasinobiorcy świadczenia będą wyższe niż te, które uzyskałby od poprzedniego do końca okresu, na jaki była zawarta umowa, to różnica tych świadczeń także stanowi korzyść określoną w art. 709¹⁵ k.c., fakt zaś, że świadczenia od nowego leasingobiorcy uzyskane będą po dniu rozwiązania umowy z poprzednim, co zresztą jest oczywiste, nie ma znaczenia; nie chodzi, jak twierdzi skarżąca, o

korzyść ocenianą na dzień rozwiązania umowy, ale o korzyść uzyskaną przez finansującego za okres od rozwiązania umowy do upływu okresu, na jaki została zawarta.

Z wiążących Sąd Najwyższy ustaleń wynika, że świadczenia od nowego leasingobiorcy przewyższą sumę niezapłaconych rat. Ustalenie to dotyczy wprawdzie całego okresu umowy zawartej z nowym leasingobiorcą, podczas gdy należało uwzględnić jedynie okres od dnia zawarcia nowej umowy do końca okresu, w którym obowiązywać miała umowa poprzednia, jednak w okolicznościach sprawy nie ma podstaw do twierdzenia, że świadczenia od nowego leasingodawcy za ten okres byłyby niższe niż żądana w pozwie kwota nadpłaconego przez powódkę podatku VAT. Trafnie zatem uznały Sądy orzekające w sprawie, że potrącenie przez skarżącą wierzytelności powódki z tego tytułu z własną wierzytelnością z tytułu niezapłaconych do końca obowiązywania umowy rat było bezskuteczne i uprawniało powódkę do dochodzenia tej należności na podstawie art. 405 k.c., którego naruszenia skarżący w podstawach skargi kasacyjnej nie zarzucił.

Z tych względów orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).